

N:o 41.

Af Herr E. Thomasson: Angående förläggande i Lund af det ena utaf de tvänne folkskolelärareseminarier för qvinliga elever, för hvilka Kongl. Maj:t äskat anslag.

Uti Kongl. Maj:ts nyligen till Riksdagen aflättna nådiga proposition angående Statsverkets tillstånd och behof har under Attonde Hufvudtiteln äskats en tillökning i anslaget till folkskolelärareseminarierna af 32,600 Riksdaler, och i anslaget till stipendier åt seminarie-elever af 10,000 Riksdaler, för upprättande af två nya, väl behöfliga seminarier för qvinliga elever, ett för den sydligare och ett för den nordligare delen af riket. Hvar dessa skola anläggas, i händelse af Riksdagens bifall till det begärda anslaget, derom innehåller den nådiga propositionen intet; men då jag, hvad beträffar den för södra Sverige tillämnade läroanstalten, icke hyste ringaste tvifvel om dess förläggande till Lund, hade jag i den Kongl. propositionens tystnad härutinnan ej funnit anledning till någon framställning i ämnet, om icke en af Kammarens ledamöter, Herr Ivar Månsson, uti en den 24 i denna månad inlemnad motion yrkat att det ifrågavarande seminariet måtte upprättas i Landskrona.

Jag skall icke bestrida Landskrona hvad Herr Ivar Månsson till stöd för detta sitt yrkande åberopar, nemligen sundt läge, en rikt befolkad omnejd, lätta kommunikationer, billigt pris på lifsförnödenheter, ett genom betydliga uppoffringar ådagalagdt varmt nit för folkskoleväsendet och synnerligen väl vitsordade folkskolor; men jag vågar påstå att dessa lyckliga förhållanden äro i lika hög grad utmärkande för Lund. Och härtill kommer — hvad utan tvifvel i förevarande fall är af större bety-

betydelse än allt detta — att på ingen annan plats inom den del af riket, för hvilken ifrågavarande bildningsanstalt är beräknad, finnes så riklig tillgång på utmärkta lärare i hvarje ämne, hvori undervisning bör meddelas, som i Lund bland dess yngre akademiske lärare och andra, som der drifva vetenskapliga studier. Då dylika personer, långt ifrån att för sin lärareverksamhet vid seminariet behöfva offra sina planer på akademisk befordran, fasthellre skulle, åtminstone i de flesta fall, derigenom vinna ökade utsigter till sådan, kunde de naturligtvis för vida mindre pekuniär godtgörelse bestrida sysslan som seminarielärare, än de som i denna yssla hade sitt lefnadsmål och sitt enda försörjningsmedel.

Om det sålunda är uppenbart, att det qvinliga seminariet för södra delen af landet skulle i alla afseenden vinna på att placeras i universitetsstaden, så skulle denna bildningsanstalt å andra sidan vara för universitetet af icke ringa gagn. Det har länge och, som jag tror, med fog anmärkts, att våra universitets verksamhet är för inskränkt och att de sjunkit ner till blotta examensanstalter för blifvande embetsmän. Ett lifsvilkor för universitetet är utan tvifvel, att man vidgar fältet för deras undervisande och bildande inflytande, att man dit förlägger så många praktiska bildningsanstalter som möjligt och derigenom bereder en nyttig vaxelverkan mellan teori och praxis. Likasom universitetet bör meddela en fläkt af vetenskaplig anda åt dylika inrättningar och hindra dem att förfalla till slentrian, så böra och kunna dessa mera praktiska riktningar, hvaråt universitetslärarne finge egna sig, verka uppfriskande och lifvande på universitets-institutionen. Äfven ur denna synpunkt torde alltså Lund vara lämpligaste platsen för södra Sveriges qvinliga seminarium.

Då nu i Lund den rikaste tillgång på de bästa lärare för denna bildningsanstalt förefinnes;

då vidare dessa lärarekrafter, utmärktare och mångsidigare än anorstädes, kunna för seminariet vinnas med ringare uppoffring å statens sida än på någon annan plats inom det gifna området; och

då slutligen den ifrågasatta läroanstalten skulle öfva en fördelaktig inverkan på universitetet såsom institution, vågar jag vördsamt hemställa, att i händelse Riksdagen beviljar den begärda tillökningen i anslaget till folkskolelärareseminarierna i riket, för upprättande af två nya seminarier för qvinliga elever, det för södra delen af landet afsedda må förläggas till Lund.

Jag anhåller att denna motion må behandlas i sammanhang med Kongl. Maj:ts nådiga proposition om förökadt anslag till folkskolelärareseminarierna i riket.

Stockholm den 28 Januari 1874.

E. Thomasson.

N:o 42.

Af Herr J. Andersson från Göteborgs och Bohus län: Angående förbud för handlande å landet att idka handel med spirituösa drycker.

Det torde numera vara af en bekymmersam erfarenhet öfver hela riket noga bekant, att den så kallade landthandeln varit ganska skadlig för allmogens ekonomiska välstånd, i det att den lätta tillgången att der få allehanda varor, ofta på kredit, som villigt lemnas, föranledt en olycklig vana att lefva öfver tillgångarne samt deraf följande skuldsättning, som måste leda till armod och fattigdom. Men ännu förderfigare blir denna rörelse för folkets sedlighet, i det att spirituosa af flera slag och i synnerhet bränvin der tillhandahållas till ofantligt stora quantiteter. Egentligen skulle på sådana ställen icke säljas mindre än 15 kannor; men dels är detta quantum ett stort förderf i sig sjelft, i det att superiet derigenom blifver desto större, ju större måttet är, hvarmed det usla begäret får tillfredsställas, dels är det ganska svårt att kontrollera försäljningen af bränvin på dessa ställen, der, ofta lönligen, utminuteringen under flera skepnader eger rum, som lagens tillämpare svårligen kunna beifra, och som gör en sådan rörelse ännu mera förhatlig och skadlig. Det är således i min tanke alldeles nödvändigt, att all slags spirituosa helt och